

Update scenario Covid-19

Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum /
Landelijke Operationeel Team Corona

Sectie Scenarioanalyse en Handelingsperspectieven

CONCEPT FORMAT

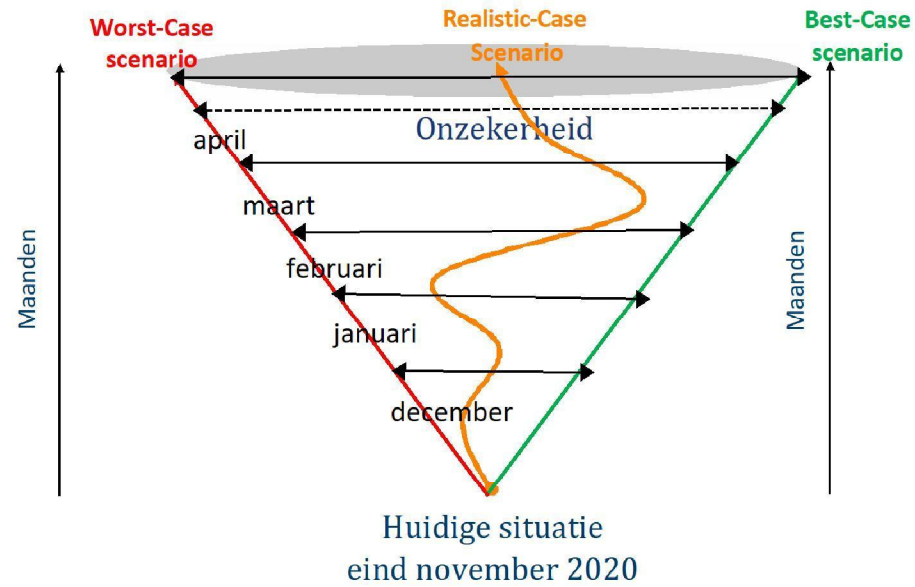
5/2/2023

Opdracht

- Draag zorg voor het gefundeerd uitwerken van **drie scenariolijnen** die ingaan op het mogelijke en verwachte verloop van de crisis in de komende **vijf maanden**.
- Werk daarbij themagewijs uit welke **concrete handelingsperspectieven** ingezet kunnen worden om de crisis zo effectief mogelijk te **bestrijden** en te(blijven) **beheersen**

Imagination methode

Stappenplan imagination methode

1**Beschrijf de feitelijke situatie**

Het doel van de eerste stap is de om crisissituatie zo nauwkeurig mogelijk feitelijk te beschrijven.

2**Breng het 'worst case' en 'best case' scenario in kaart**

Door de meest extreme toekomstscenario's vast te stellen, bepaal je de bandbreedte waarbinnen de COVID-19 crisis zich kan ontwikkelen. Dit helpt om te bepalen welke factoren van invloed zijn op de daadwerkelijke (realistische) ontwikkeling van het scenario.

3**Bepaal de belangrijkste factoren van invloed (scenario drivers)**

Bij het in kaart brengen van de twee uitersten van het denkraam, zijn er waarschijnlijk factoren naar boven gekomen die in beide gevallen het verloop van het scenario bepalen. Deze factoren noemen we 'scenario drivers'. Sommige scenario drivers die maar in één van beide scenario's opkomen, kunnen worden 'omgeklapt'.

4**Breng het 'realistic case' scenario in kaart**

Op basis van de analyse bij stap 3, is het nu mogelijk om een realistisch en geloofwaardig verloop van het scenario te bepalen door voor elke scenario driver een realistische aanname te doen.

Huidige situatie (week 48)

- Ziekenhuizen zijn al reguliere zorg aan het afschalen terwijl ze nog achterstanden hebben van de eerste golf.
- Onvoldoende personeel bij bedden IC
- Minder faillissementen door steunpakket
- NL economie wel gekrompen
- NL wordt door steeds meer landen als oranje gebied aangemerkt, heeft gevolgen voor de economie en het aanzien van Nederland (verbazing over coronabeleid).
- NL voert afwijkend coronabeleid (mondkapjes; vorm van de lockdown = deels perceptie want qua maatregelen vergelijkbaar met andere landen).
- Enerzijds draagvlak maatregelen (men zegt zich aan de maatregelen te houden, echter slechts 1/5 houdt zich er daadwerkelijk aan), anderzijds persistent tegen
- Niet iedereen werkt thuis, mensen zijn net zoveel thuis als in januari.
- Cultuur/evenementensector op zijn gat, idem sector toerisme, horeca en luchtvaart
- Pijlers onder het beleid: testbeleid, contactonderzoek is niet gelukt, ten koste geloofwaardigheid; de effectiviteit van de aanpak.
- Hoger onderwijs/ WO op afstand en daardoor sociale netwerken onder druk.
- Basis/middelbare school open voor zover mogelijk (ziekte, overspannen, griep) en geeft onrust
- Vakopleidingen/stages in de knel
- Regelmatig verstoring OOV (feest, actiegroep) maar niet zo extreem als in de zomer
- Discussie vaccinatie wel of niet
- Mentale druk onder de gehele bevolking

Drivers

- Economische Overheidssteun
- Beschikbaarheid PBM
- Beschikbaarheid vaccin
- Beschikbaarheid behandelmedicatie
- Beschikbaarheid geschoold medisch/verpleegkundig personeel
- Maatschappelijke veerkracht
- Eenduidige overheidscommunicatie (routekaart)
- Mate van (maatschappelijk) draagvlak uniforme maatregelen
- Bereidheid tot opvolging maatregelen
- Wel/niet vóórkomen van andere crises
- Veerkracht economie (Kosten)
- Test, lab en BCO capaciteit
- Mate waarin maatregelen bijdragen aan het doel zonder ongewenste neveneffecten
- Mate van angst voor het virus
- Triggerevents (jaarwisseling, feestdagen; vakantie etc)
- Inzetbaarheid hulpdiensten (incl. handhaving)
- Kwaliteit en beschikbaarheid van data
- Beschikbaarheid/operationaliteit vitale diensten (vervoer, energie, telecom, drinkwater)
- Besmettingsgraad
- IC capaciteit (LCPS)
- Testbereidheid (en werking 3 sporen)
- Geestelijke gezondheid

Realistic scenario (april 2021)

• Zorg

- Het aantal besmettingen per 100.000 inwoners **daalt langzaam** maar laat ook schommelingen zien en blijft nog boven de signaalwaarde van 7 per 100.000. Schommelingen ontstaan door **evenementen/triggers** waardoor groepen mensen samenkomen. Na de start van het COVID-19 **vaccinatie programma** zal het aantal besmettingen per 100.000 onder kwetsbare groepen (inclusief VVT sector) en onder zorgpersoneel **sneller dalen** dan onder de rest van de bevolking. Het aantal ziekenhuisopnames, IC opnames en sterfgevallen als gevolg van COVID-19 zal na de **start van het vaccineren** tevens **dalen**. De **kwaliteit** van de vaccins is **goed** te noemen is en valt binnen de **marges** voor het voortzetten van de vaccinatie strategie.
- De **uitvoering** van het **herleidbare bron-** en **contactonderzoek** werpt zijn vruchten af en kan door de GGD steeds beter worden uitgevoerd. Het gevolg is dat het **percentage** van positief geteste personen waarvan de besmettingsbron bekend is, **stijgt**.
- Er zijn nog steeds **litttekens** in de **VVT sector, ouderen** (en hun verwanten) willen geen **nieuw isolement** en hebben oplossingen voorgesteld om dit te voorkomen.
- Er komt meer nadruk te liggen op de psychosociale **nazorg** e.d. en daardoor wordt de druk op de VVT steeds groter.
- Door de 'erfenis van Covid' zoals bijv. **uitgestelde zorg** en extra zorg **kwetsbare groepen**, zal de **druk** op de zorg los van personeelscapaciteit **toenemen**. Tevens zal **personeelstekort** door o.a. **uitval** en **uitstroom** **toenemen**. De zorgen over '**duurzaamheid van de zorg**' op **lange termijn** zijn eveneens **toegenomen**.
- De Nederlandse bevolking is zich meer bewust van de invloed van hun **levenswijze** op de **gezondheid**. De **1,5 m** samenleving is nog steeds de norm, inclusief de huidige **hygiënemaatregelen**. Deze hygiënemaatregelen hebben weer een **positief** effect op het indammen van het influenza virus (en andere virussen). De intensieve **communicatie-strategie** van de overheid op het gebied van een **gezonde levensstijl** werpt zijn vruchten af.
- De druk op de **mentale gezondheid** blijft bestaan. Positief hierbij is de economische aantrekking wat voor afvlakking zorgt. Negatieve factor is de impact van het 1e jaar COVID in alle bevolkingsgroepen. Mentaal **kwetsbaren** blijven dus **manifest** aanwezig.

• Vitale sector

- **Vitale sectoren** hebben **problemen** ondervonden op het gebied van **personeel/financiën** en **logistieke aanvoer** van goederen. Ze hebben dit binnen hun eigen mogelijkheden met **steun** van de overheid opgelost.
- **Transport, opslag en beveiliging** van het vaccin blijft om aandacht en capaciteit vragen
- Het **onderwijs** daarentegen kwakkelde door. Zij hebben de opgelopen **achterstand** niet ingehaald en snakken naar de **zomervakantie**.
- De **hulpdiensten** ondervinden **geen** problemen meer en hebben hun bedrijfsvoering weer **op orde**.

• Goed Burgerschap

- De **weerstand** tegen de Corona maatregelen, als gevolg van de langdurig **voortslepende** crisis, neemt begin 2021 **toe** ondanks afzwakkende maatregelen. De **angst** voor COVID-19 die er, vooral bij ouderen, lager opgeleide en mensen met een slechte gezondheid **is neemt af**. Mede daardoor heerst er onvrede in de maatschappij, met af en toe een **grimmige sfeer** tegen **handhavers** en **zorgverleners**. Toch loopt dit niet uit de hand door **interventie** van sociaal werkers die invloed hebben
- De bevolking is wel overtuigd van de **correlatie** tussen **gezond** leven en de **vatbaarheid** voor virussen en past zijn **leefstijl** aan. Dit komt mede door het feit dat de **levensverwachting** in 2020 een **half jaar** lager uit kwam dan eerder verwacht.

Realistic scenario (april 2021)

- **Goed Burgerschap**

- De **weerstand** tegen de Corona maatregelen, als gevolg van de langdurig **voortslepende** crisis, neemt begin 2021 **toe** ondanks afzwakkende maatregelen. De **angst** voor COVID-19 die er, vooral bij ouderen, lager opgeleide en mensen met een slechte gezondheid **is neemt af**. Mede daardoor heerst er onvrede in de maatschappij, met af en toe een **grimmige sfeer** tegen **handhavers** en **zorgverleners**. Toch loopt dit niet uit de hand door **interventie** van sociaal werkers die invloed hebben
- De bevolking is wel overtuigd van de **correlatie** tussen **gezond** leven en de **vatbaarheid** voor virussen en past zijn **leefstijl** aan. Dit komt mede door het feit dat de **levensverwachting** in 2020 een **half jaar lager** uit kwam dan eerder verwacht.

- **OOV**

- De **experimenten** met de zogenaamde **field-labs** zijn uitgebreid en worden landelijk **geregisseerd** door de GHOR. Hierdoor kunnen er, eind april, mondjesmaat **kleinschalige** evenementen (categorie A) in de horeca en cultuur sector, doorgang vinden .In het tweede kwartaal komt er steeds meer **ontzag** voor de genomen maatregelen en er volgt een **maatschappelijk draagvlak**

- **Bestuur**

- De **Politieke tegenstellingen** zijn toegenomen zijn verhard in de aanloop naar de verkiezingen, welke volgens (COVID-19) protocol verlopen zijn. Er is een scherpe **scheiding** tussen links en rechts en de **TWM** is **verlengd**.
- De **druk** op de **gemeentes** neemt toe door de vele **hulpvragen** vanuit de burgers en **overbelast** het gemeentelijke apparaat.
- De **impact** van de Covid crisis wordt bij **bestuurders** steeds **inzichtelijker**.

- **Economie**

- De **economische dreun** is goed voelbaar door het na-ijleffect van de **faillissementen** en **toegenomen werkeloosheid**.
- Door deze werkeloosheid wordt de economische **ongelijkheid** een punt van **zorg**. De **beurzen** reageren **grillig** maar storten niet in. Dit komt met name door het nieuwe **steunpakket**. Dit geeft economische **rust** in de betrokken **sectoren**.

- **Communicatie**

- De verspreiding van **desinformatie** richt zich met name via de social-media op de **werkzaamheid** van het vaccin.
- Focus ligt niet langer alleen op **directieve** communicatie maar ook op **verbindende** communicatie waardoor mensen met elkaar in gesprek gaan.

Handelingsperspectieven

- **Zorg**

- Voorgesteld wordt om een overzicht te genereren wat een tekort aan zorgpersoneel betekent voor de maatschappij en wat gedaan moet worden om dit tekort te voorkomen.
- Voorgesteld wordt om de publiek- private samenwerking te optimaliseren, met ondersteuning vanuit de markt/private sector, om zo de capaciteit van het BCO uit te breiden om zo meer zicht te krijgen op de verspreiding van het COVID-19 virus
- Voorgesteld wordt om technologische ontwikkelingen in te zetten om de VVT-sector te helpen om de behoeften van de ouderen (en het personeel) in te vullen.
- Voorgesteld wordt om data per regio beschikbaar te stellen om zo het zorg- en ondersteuningsaanbod inzichtelijk te krijgen (en te behouden).
- Voorgesteld wordt om een media campagne verder te continueren om de handjes in de zorg te ondersteunen. Niet direct Covid gericht maar met name op de (on)bereikbaarheid van de reguliere zorg .
- Voorgesteld wordt om een campagne in te voeren om, zowel zorgpersoneel binnen te houden als nieuw personeel te werven.
- Voorgesteld wordt om het belang van de hygiënemaatregelen uit te breiden op het voorkomen van besmettingen met het influenza virus.
- Voorgesteld wordt om een “beweeg-bonus” in het leven stellen om de bevolking aan het bewegen te krijgen.
- Voorgesteld wordt om meer inzicht te verkrijgen in de capaciteit welke benodigd is om de mentaal kwetsbaren beter te beschermen.

- **Vitale sector**

- Voorgesteld wordt om de vitale sectoren een *early watch – warning* systeem op te zetten met alarmwaarden, die deelbaar zijn met de crisisorganisaties.
- Voorgesteld wordt om een werkorganisatie op te richten die centraal kan sturen op het gehele logistieke proces mbt. de vaccinatie strategie.
- Voorgesteld wordt om het huidige schoolsysteem voor lager- en middelbaar onderwijs tijdelijk aan te passen op de mogelijke achterstand van leerlingen.
- Voorgesteld wordt om, met financiële overheidssteun, een nieuwe opzet te maken voor “nieuwe leren ” *out of the box* (oa door het opzetten van online leerprogramma's).

Handelingsperspectieven (vervolg)

- **Goed Burgerschap**

- Voorgesteld wordt om de overheidscommunicatie te laten richten op 'een punt op de horizon, het einde van de 1.5-samenleving en tenslotte /terug naar het nieuwe normaal' .
- Voorgesteld wordt om een voorlichtingscampagne op te starten om zo "gezonde levensstijl" te promoten.

- **OOV**

- Voorgesteld wordt om het experiment van de field-labs door te zetten om zo een goed beeld te krijgen om deze in te zetten bij het voorzichtig opstarten van kleinschalige evenementen.
- Voorgesteld wordt om een reality-tv programma te maken over de rol en dilemma's van hulpverleners tijdens evenementen.
- Voorgesteld wordt om een samenwerkingsverband tussen jeugd en jeugdwerkers een programma op te starten met als thema "hoe kunnen wij de OOV versterken?"

- **Bestuur**

- Voorgesteld wordt om naast het OMT een Impact Management Team (IMT) in te stellen die op het zelfde niveau acteert als het OMT.

- **Economie**

- Voorgesteld wordt om de faillissementen en schuldsaneringen goed te organiseren.
- Voorgesteld wordt om het UWV slagvaardig en daadkrachtig in te zetten voor; snelle omscholing voor sectoren met eeuwig tekort. Quick win is handjes in de zorg.
- Voorgesteld wordt om de sociale ongelijkheid aan te pakken bij de bron.

- **Communicatie**

- Voorgesteld wordt is om de communicatie structuren niet alleen op de korte (actuele) termijn te richten maar ook op de langere termijn om zo het uiteindelijke doel niet uit het oog te verliezen.
- Voorgesteld wordt om een heldere, eenduidige (landelijke) strategie te ontwikkelen die zorgt voor meer duidelijkheid over de interpretatie van het advies.
- Voorgesteld wordt om de routekaart opnieuw te valideren en in te voeren en ook strikt te volgen om een goede exit strategie te bewerkstelligen.

Betrokken / geconsulteerd

- Betrokken

- LOT-C
- LOCC
- Landelijke Eenheid Politie
- Diverse VR's
- Witte kolom
- RIVM
- Communicatie
- Nederlandse Rode Kruis
- TOC Mindef

- Geconsulteerd

- CPB
- CBS
- NCTV
- IFV

Disclaimer

- Onderbouwing heeft op operationeel terrein plaatsgevonden
- Handelingsperspectieven zijn door betrokken partijen aangeleverd en nog niet gevalideerd